

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

О. О. НЕПОЧАТЕНКО, доктор економічних наук

П. К. БЕЧКО, кандидат економічних наук

Л. В. БАРАБАШ, кандидат економічних наук

Ю. І. НАГОРНА, аспірант

Уманський національний університет садівництва

Податкове стимулювання сільськогосподарського виробництва, що є базисом формування продовольчої безпеки країни та ключовим фактором забезпечення зайнятості та добробуту сільського населення, вимагає зважених і конкретних заходів з боку державної влади. Використовувані у вітчизняній практиці методи й інструменти податкового стимулювання в останні роки зазнали значного перегляду та реформування, однак спровокували не поліпшення стану галузі, а її подальше падіння. Особливо це стосується малих сільськогосподарських підприємств. Водночас світові напрацювання останніх період засвідчують необхідність підтримки саме даного сегменту сільськогосподарської сфери, як найперспективнішого з позиції виробництва органічної продукції. Відтак пошук сприятливих напрямів реалізації стимулюючої функції податків у даній сфері набуває надважливої ролі для вітчизняної економіки.

Ключові слова: *податкове стимулювання, сільськогосподарські товаровиробники, спрощений режим справляння ПДВ, єдиний податок, четверта група, площа земельних угідь.*

Постановка проблеми. У науковій літературі податкове стимулювання

характеризується як цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування щодо встановлення ними в законодавстві про податки і збори податкових пільг і інших заходів податкового характеру, що поліпшують майнове або економічне становище окремих категорій платників податків. Також цим терміном прийнято позначати прогресивні зміни чітко спрямованого, поступального руху для досягнення ефективності господарюючих суб'єктів в адмініструванні податків і, відповідно, змінах податкової системи.

У свою чергу, трансформацію податкової системи викликає чергування прогресу та деградації, стадіально-циклічних і хвильових процесів в економіці країни. І з даної позиції податкове стимулювання є складним, багатовимірним і вкрай суперечливим процесом, що складається з різноспрямованих і циклічних трансформацій. При цьому йому притаманний виключно нормативно-ціннісний вектор для кожного періоду часу й абсолютно відсутній причинно-наслідковий зв'язок за концепцією «напрямок руху – прогрес».

Аналіз теоретичної бази та законодавчих актів у сфері оподаткування суб'єктів господарювання аграрної галузі, а також оцінка рівня, тенденцій і динаміки податкового навантаження в сільському господарстві свідчать про необхідність модернізації чинної податкової системи в даній галузі. Адже, незважаючи на наявність великої кількості пільг і преференцій для сільськогосподарських товаровиробників, превалювання фіскальних цілей нівелює ефективність стимулюючих і регулюючих елементів. Крім того, використання окремих податкових переваг унеможливлено у зв'язку зі складністю і неоднозначністю податкового законодавства.

Адже саме тому сільськогосподарські товаровиробники, в більшості випадків, не мають можливості використовувати окремі преференції в оподаткуванні, що істотно ускладнює процес стабілізації і розширення вітчизняного виробництва сільськогосподарської продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед низки фінансових досліджень, присвячених вивченню питання фінансового стимулювання

економіки та її галузей, слід виокремити роботи з оподаткування, у яких наводиться переосмислення традиційного підходу до податкового стимулювання сільського господарства з метою підвищення його впливу на економічне зростання галузі та фінансові результати діяльності платників податків.

Зокрема, Л. Тулуш зазначає: «нині гостро постає питання реформування податкового механізму у сільському господарстві, що передбачав би не лише оптимальні розміри податкового навантаження, а й відповідав би за структурою платежів та застосовуваним податковим інструментарієм рівню розвитку економіки України в цілому та галузі сільського господарства зокрема. При цьому він повинен ґрунтуватись на загальноновизнаних принципах формування системи оподаткування та задовольняти вимогам, що висувуються світовою організацією торгівлі» [5].

Зосереджуючись на ключових аспектах оподаткування сільськогосподарських підприємств, Є. Подаков зазначає: «Задля забезпечення стабільного розвитку аграрних підприємств у сфері податкової політики на перспективу доцільно зберегти або трансформувати спеціальний режим оподаткування для сільськогосподарських підприємств з деякими змінами, а саме враховувати рентабельність діяльності під час встановлення ставок податку; розробити сучасний інструментарій системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників різних форм господарювання із застосуванням досвіду країн ЄС, при цьому доцільно впровадити окремі податкові пільги для аграріїв» [1, с. 80–81].

Загалом слід зазначити, що наразі діючий підхід сприяння розвитку сільськогосподарських підприємств заснований на пріоритетності податкового стимулювання аграріїв з позицій розширення можливостей господарюючих суб'єктів, як платників податку. Однак, з метою вирівнювання умов і можливостей господарювання, слід розмежувати стимулюючі заходи за формами та видами сільськогосподарських підприємств.

Подібну думку знаходимо у працях Г. Мілошевича, М. Куліча, З. Джурича

й О. Джурича, які, на базі аналізу системи оподаткування сільськогосподарських підприємств Республіки Сербія, зосереджують увагу та наголошують на його «вдосконаленні de lege ferenda», аби «органічне сільськогосподарське виробництво мало податковий режим особливого характеру» [7].

Закордонні дослідники також активно розглядають такий шлях податкового стимулювання розвитку та функціонування сільськогосподарських підприємств, як скорочення окремих видів податкових видатків з одночасним розширенням бази оподаткування: «... зменшення або усунення відрахувань на придбання капіталу та підвищення податків на приріст капіталу може збільшити податкову базу фермерів та підвищити ставку податку, сплачену на значну частину їх доходу. Ці ефекти залежать від розміру та типу ферми. ... нижчі ставки пом'якшать вплив потенційно більшої податкової бази для домашніх господарств США» [8].

Відтак наразі маємо ситуацію, коли напрями та методи податкового стимулювання вимагають не просто узагальнення напрацьованого досвіду, а пошуку індивідуального підходу, виходячи з вітчизняних реалій та особливостей провадження діяльності сільськогосподарськими підприємствами. Окрім того, понятійно-концептуальний апарат, що використовується для дослідження податкового стимулювання аграріїв, постійно доповнюється в процесі розвитку численних, переважно західних, теорій і концепцій. Тому для подальших соціально-економічних досліджень необхідне переосмислення самого поняття «податкове стимулювання» в новому теоретичному контексті.

Методика досліджень. Розкриттю заявленої у статті проблематики сприяло використання низки загальнонаукових і специфічних методів дослідження. Серед них – аналітичний і статистичний, що уможливили аналіз результатів дослідження; абстрактно-логічний – при формуванні алгоритму податкового стимулювання підприємств сільськогосподарського сектору; вертикального аналізу – для оцінки результатів функціонування галузей

сільськогосподарського виробництва на різних рівнях.

Результати досліджень. У рамках удосконалення економічних інструментів стимулювання сільськогосподарських товаровиробників і економічного механізму управління їх оподаткуванням існують чисельні методичні підходи щодо удосконалення спеціальної системи оподаткування, що функціонує у вигляді єдиного податку. Так, новації податкового законодавства, що набрали чинності з 01.01.2015 р. відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» [3] змінили порядок застосування спеціального податкового режиму у вигляді фіксованого сільськогосподарського податку (ФСП) для оподаткування доходів сільськогосподарських товаровиробників, виключивши Главу 2 «Фіксований сільськогосподарський податок» з Податкового кодексу України [2]. Натомість для колишніх платників ФСП виокремлено окрему групу платників єдиного податку – четверту, з використанням можливості застосування спрощеної системи оподаткування.

Відповідно до ст. 291.4 Податкового кодексу України, четверта група суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності – сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 %. Відтак, колишні платники ФСП з 01.01.2015 р. отримали статус платників єдиного податку четвертої групи, зі спеціальними умовами його справляння, майже ідентичними до умов справляння ФСП. Суттєвими новаціями, окрім врегулювання питань щодо узгодження тлумачення та розуміння норм, понять і термінів, які регламентували порядок справляння ФСП, можна визнати необхідність індексації бази оподаткування та зміну підходу до її визначення шляхом відміни прив'язки до показника нормативної грошової оцінки 1 га угідь станом на 01.07.1995 р. і узгодження тим самим з базою оподаткування земельним податком, що забезпечує мінімальну реалізацію фіскальної функції

трансформованого ФСП. Однак таке зростання величини податку не можна назвати невиправданим, оскільки ті мізерні суми, що сплачувались останніми роками, спотворювали саму сутність податку, як такого, та звели нанівець його «стимулюючий ефект».

Застосування методологічних підходів оподаткування сільськогосподарських товаровиробників єдиним податком (четверта група) жодним чином не впливає на спеціалізацію господарюючих суб'єктів. Проведені дослідження сільськогосподарських підприємств України в цілому та Черкаської області зокрема свідчать про порушення принципів структурованості галузі (табл. 1).

Табл. 1. Індеси сільськогосподарської продукції (відсотків до попереднього року) [6]

Показник	2014	2015	2016	2017	2018
Україна					
Продукція сільського господарства у постійних цінах 2010 р.	101,8	94,8	110,0	96,8	112,6
- продукція рослинництва	102,3	94,3	113,9	95,8	114,8
- продукція тваринництва	96,4	98,5	98,1	100,7	105,2
Структура сільськогосподарської продукції,%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- продукція рослинництва	75,9	75,5	78,1	72,0	73,7
- продукція тваринництва	24,1	24,5	21,9	28,0	26,3
Черкаська область					
Продукція сільського господарства у постійних цінах 2010 р.	98,4	99,4	102,5	88,5	122,8
- продукція рослинництва	96,9	101,3	103,6	82,3	138,2
- продукція тваринництва	100,8	96,7	100,8	98,3	102,4
Структура сільськогосподарської продукції,%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- продукція рослинництва	73,3	72,7	73,8	72,7	74,4
- продукція тваринництва	26,7	27,3	26,2	27,3	25,6

З таблиці 1 бачимо, що як в цілому по Україні, так і по Черкаській області

має місце зростання продукції тваринництва до попереднього року. Зокрема, в 2018 р. порівняно з 2017 р. 4,5 і 4,1 в.п. відповідно. В той же час структура тваринницької продукції по сільськогосподарських підприємствах за досліджуваний період складає і по Україні, і Черкаській області лише четверту частину від обсягу виробленої продукції в постійних цінах 2010р. Така тенденція зберігається впродовж усього періоду з 2014 по 2018 р.

Однак, якщо по сільськогосподарських підприємствах України у 2014 р. тваринницька продукція займала 24,1% до всього обсягу виробленої сільськогосподарської продукції в постійних цінах 2010 р., то в 2018 р. її частка у загальній структурі зросла на 2,2 в.п і склала 26,3 %. Аналогічний стан і по сільськогосподарських підприємствах Черкаської області, де продукція тваринництва у 2014 р. до загального обсягу аграрної продукції в постійних цінах склала 26,7 %, а в 2018 р. скоротилася на 1,1 в.п. і склала 25,6 %.

Невідповідність внутрігалузевого функціонування сільськогосподарських підприємств негативно впливає на дотримання агротехнічних заходів, зокрема сівозмін у використанні земель і запровадженні нових прогресивних технологій аграрного виробництва. Від таких перекосів у виробництві рослинницької і тваринницької продукції порушуються норми внесення органічних добрив, а отримана побічна продукція – солома, гичка, жом тощо, яка могла бути успішно використана в тваринництві, не використовується підприємством. Не поодинокі також і випадки використання соломи і біологічного палива. Внаслідок цього тваринницька галузь, яка дає робочі місця сільськогосподарським працівникам протягом року, приводить до зменшення рівня зайвості та втрати робочої сили на селі.

З огляду на вищевказане, на сучасному етапі розвитку аграрної галузі слід стимулювати розвиток тваринницької галузі. З даної позиції найдієвішим механізмом є надання пільг з оподаткування єдиним податком (четверта група) шляхом застосування ставок податку залежно від спеціалізації господарюючого суб'єкта. До рослинницької галузі також слід застосовувати податкове стимулювання виключно при виробництві органічної продукції.

Окремого податкового стимулювання потребують також дрібнотоварні сільськогосподарські товаровиробники. Так, у Черкаській області станом на 01.01.2019 р. кількість господарюючих суб'єктів із загальною площею до 1000 га складають 1450 одиниць або 68,0 % до загальної їх кількості (табл. 2).

Табл. 2. Розподіл сільськогосподарських підприємств Черкаської області, що здійснювали сільськогосподарську діяльність, за розміром сільськогосподарських угідь у 2018 році [4]

Показник	Кількість підприємств		Площа сільськогосподарських угідь	
	одиниць	% до загальної кількості	тис. га	% до загальної площі угідь
Підприємства, що мали сільськогосподарські угіддя	1678	78,7	908,9	100,0
у тому числі площею, га				
до 5,0	51	2,4	0,2	0,0
5,1–10,0	76	3,5	0,6	0,1
10,1–20,0	176	8,2	2,7	0,3
20,1–50,0	383	18,0	13,2	1,4
50,1–100,0	249	11,7	18,3	2,0
100,1–500,0	388	18,2	87,9	9,7
500,1–1000,0	127	6,0	92,2	10,1
1000,1–2000,0	132	6,2	191,5	21,1
2000,1–3000,0	51	2,4	122,3	13,4
3000,1–4000,0	13	0,6	45,9	5,1
4000,0–5000,0	10	0,5	44,8	4,9
5000,1–7000,0	9	0,4	53,5	5,9
7000,1–10000,0	4	0,2	32,5	3,6
більше 10000,0	9	0,4	203,3	22,4
Підприємства, що не мали сільськогосподарських угідь	453	21,3	—	—

У їх користуванні на цю ж дату перебуває 215,1 тис. га земельних угідь або

23,6 % сільськогосподарських угідь. Це свідчить, що дрібнотоварні сільськогосподарські товаровиробники всіх організаційно-правових форм господарювання, при значній їх кількості, користуються незначною часткою земельних угідь, не дивлячись на те, що за даними обстеження ці суб'єкти господарювання мають багатогалузеву спеціалізацію. З огляду на означене, такі сільськогосподарські товаровиробники повинні користуватися податковим стимулюванням у вигляді зниження ставок єдиного податку залежно від кількості земельних угідь.

Для суб'єктів господарювання аграрної галузі з 01.01.2017 р. на вимогу МВФ скасований спеціальний режим оподаткування ПДВ, що суттєво вплинуло на дохідність підприємств галузі та призвели до подальшого скорочення виробництва аграрної продукції, особливо дрібнотоварних товаровиробників. Для України зі вступом у СОТ відкрилися додаткові можливості щодо продажу сільськогосподарської продукції на експорт при дотриманні якісних характеристик, що відповідають умовам країн – членів ЄС.

Однак, виходячи з обсягів легального імпорту, Україну не можна віднести до найбільших світових імпортерів, хоча за рівнем реалізації зернових культур країна займає третє місце в світі. Динаміка зовнішньоторговельного обігу продукції аграрної галузі за досліджуваний період свідчить про випереджуючі темпи росту імпорту в порівнянні з темпами росту експорту. В той же час, експортерами сільськогосподарської продукції є переважно великотоварні сільськогосподарські виробники. Натомість дрібнотоварні сільськогосподарські товаровиробники з відміною спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість мають брак фінансових ресурсів, наслідком якого є унеможливлення ведення розширеного відтворення, функціонування їх на засадах самофінансування та самоокупності. Також проблема нерівномірних можливостей набуває більшого резонансу внаслідок обмеженого доступу сільськогосподарських виробників різних розмірів до кредитних ресурсів внаслідок високої облікової ставки НБУ, а пільговий механізм кредитування взагалі не функціонує через брак коштів бюджету. З огляду на зазначене,

дрібнотоварні сільськогосподарські виробники перебувають у гірших, порівняно з великотоварними виробниками, умовах, що суттєво різнить їх у конкурентоспроможності та зменшуючи рівень інвестиційної привабливості. Однак саме дрібнотоварне сільськогосподарське виробництво має більше можливостей для нарощування обсягів виробництва якісної органічної продукції і розвитку вузьких і специфічних сфер аграрної діяльності.

На тлі відсутності пільгового режиму кредитування та зростання податкового тягаря відміна спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників ПДВ була передчасною. І нині важливою передумовою податкового стимулювання дрібнотоварних сільськогосподарських виробників при загальній площі землекористування, що не перевищує 1000 га, цілком логічним є саме відновлення спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість при виробництві продукції тваринництва (крім птахівництва).

Відтак варто зауважити, що податкові нововведення 2015 р. не забезпечили реалізацію завдань регулюючого характеру спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, а тому потребують подальшого корегування та удосконалення (рис. 1).

Також слід відзначити, що гострота проблеми податкового стимулювання кардинально змінилася з відміною спеціального режиму оподаткування податком на додану вартість і заміною фіксованого сільськогосподарського податку на єдиний (четверта група). Внаслідок чого відбулося скорочення обсягів грошових надходжень і посилення розривів у розвитку регіонів. Саме тому подолання кризових явищ вимагає не лише вдосконалення оподаткування сільськогосподарських товаровиробників шляхом зниження податкового навантаження, а й надання аналогічних переваг підприємствам з інших сфер, що інвестують сільське господарство.

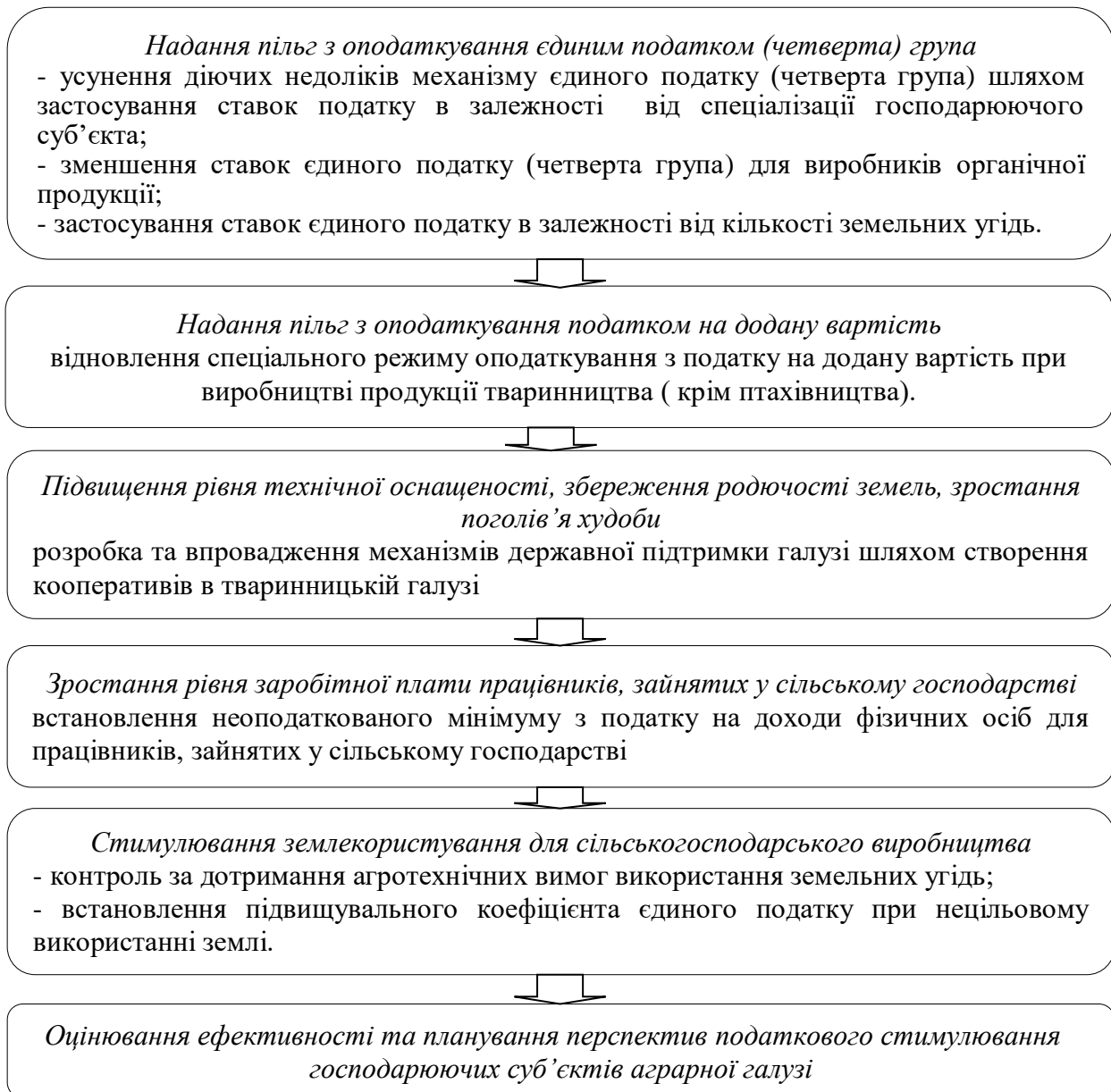

Рис. 1. Алгоритм податкового стимулювання сільськогосподарських виробників України

Висновки. Для України, як держави пострадянського простору, нині є характерними значні трансформаційні процеси в економічній, соціальній і просторовій сферах, що призвели до різкого зниження рівня керованості змінами впливу різних чинників на податкову систему. А активний і стиснутий у часі перехідний період, що супроводжується підвищеною соціальною ціною ринкових реформ, став причиною не лише зниження рівня виробництва сільськогосподарської продукції, але й добробуту сільського населення, рівня й

обсягів їх соціальних гарантій і суспільних благ. Відтак питання пошуку адаптованих до вітчизняних умов господарювання дієвих методів податкового стимулювання потребує постійної уваги й активних дій.

Наразі у сільському господарстві України відзначається нерівномірність рівнів розвитку рослинництва та тваринництва, а й недієвість існуючих форм і методів податкового регулювання. Ігнорування особливостей сільськогосподарського виробництва, прирівнювання до умов країн з розвиненою економікою, внаслідок чого відбулося скасування низки пільг і преференцій, стало причиною подальшого занепаду галузі, особливо – малих форм сільськогосподарського виробництва. Однак саме стимулювання дрібнотоварних сільськогосподарських виробників є тим перспективним напрямом удосконалення механізму податкового стимулювання, що сприятиме відродженню сільськогосподарської галузі.

Література

1. Подаков Є. С. Сучасні аспекти оподаткування діяльності аграрних підприємств у 2019 році. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 2 (13). С. 5–81.
2. Податковий кодекс України: закон України №2755 від 02.12.2010р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 11.05.2020).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: закон України № 71-VIII від 28.12.2014 р. у редакції від 01.01.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19> (дата звернення 11.05.2020).
4. Сільське господарство України. 2018 рік. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/Zb_sg_2018%20.pdf (дата звернення 11.05.2020).
5. Тулуш Л. Д. Розвиток системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в умовах членства України в СОТ.

Облік і фінанси АПК. 2008. № 3. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/rozwitok-sistemi-opodatkuwannya-silskogospodarskih-tovarovirobnikiv-v-umovah-chlenstva-ukraini-v-sot.html> (дата звернення 03.05.2020).

6. Україна у цифрах 2018: статистичний збірник. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2019/zb/07/Ukr_cifra_2018_u.pdf (дата звернення 24.04.2020).

7. Goran Milošević, Mirko Kulic, Zvezdan Đuric and Olivera Đuric (2020) The Taxation of Agriculture in the Republic of Serbia as a Factor of Development of Organic Agriculture. *Sustainability*. 2020, 12, 3261; URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/8/3261/pdf>; doi:10.3390/su12083261 (дата звернення 12.05.2020).

8. James M. Williamson Agriculture, the Tax Code, and Potential Tax Reform. *Choices*. URL: <http://www.choicesmagazine.org/choices-magazine/theme-articles/transitions-in-agriculture/agriculture-the-tax-code-and-potential-tax-reform> (дата звернення 16.05.2020).

References

1. Podakov Ye. S. (2019). Modern aspects of taxation of agricultural enterprises in 2019. *Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk*, no. 2 (13), pp. 75–81.

2. Tax Code of Ukraine: the law of Ukraine № 2755 vid 02.12.2010r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (date of application 11.05.2020).

3. On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning Tax Reform: Law of Ukraine № 71-VIII142 of December 28, 2014, as amended by 01.01.2017 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/71-19> (date of application 11.05.2020).

4. Agriculture of Ukraine. 2018. State Statistics Service of Ukraine. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/Zb_sg_2018%20.pdf (date of application 11.05.2020).

5. Tulush L. D. (2008). Розвиток системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників в умовах членства України в СОТ.

Oblik i finansy APK, no. 3. URL: <http://magazine.faaaf.org.ua/rozvitok-sistemi-opodatkuvannya-silskogospodarskih-tovarovirobnikiv-v-umovah-chlenstva-ukraini-v-sot.html> (date of application 03.05.2020).

6. Ukraine in figures 2018: a statistical collection. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2019/zb/07/Ukr_cifra_2018_u.pdf (date of application 24.04.2020).

7. Goran Milošević, Mirko Kulic, Zvezdan Đuric and Olivera Đuric (2020) The Taxation of Agriculture in the Republic of Serbia as a Factor of Development of Organic Agriculture. *Sustainability*. 2020, 12, 3261; URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/8/3261/pdf>; doi:10.3390/su12083261 (date of application 12.05.2020).

8. James M. Williamson (2013). Agriculture, the Tax Code, and Potential Tax Reform. *Choices*. URL: <http://www.choicesmagazine.org/choices-magazine/theme-articles/transitions-in-agriculture/agriculture-the-tax-code-and-potential-tax-reform> (date of application 16.05.2020).

Аннотация

Непочатенко Е. А., Бечко П. К., Барабаи Л. В., Нагорная Ю. И.

Налоговое стимулирование сельскохозяйственного производства в Украине

Стимулирование гармоничного развития сельскохозяйственной отрасли является первостепенным заданием каждой страны. Продовольственная безопасность, занятость и благополучие сельского населения – эти ключевые факторы непосредственно влияют на уровень экономического развития государства и его продовольственную безопасность. С данной позиции налоговое стимулирование не только необходимый, но и, наверное, наиболее действенный метод способствования развития отрасли.

Последние пять лет ознаменовались для сельского хозяйства Украины значительными новациями в налогообложении. В частности, был отменен профильный сельскохозяйственный налог, а сельскохозяйственные

производители стали плательщиками единого налога по четвертой группе, упразднен специальный режим аккумуляции налога на добавленную стоимость, который позволял производителям накапливать на специальных счетах значительные суммы финансовых ресурсов, которые в дальнейшем направлялись на расширение производства.

Принятые шаги способствовали развитию крупных хозяйств, а малые сельскохозяйственные предприятия оказались в довольно затруднительном положении. Однако на примере Черкасской области становится очевидным, что большая часть профильных производителей относится преимущественно к категории малых, поскольку владеют сельскохозяйственными угодьями площадью от 20 га до 500 га.

Исходя из сложившейся ситуации, совершенствование налогового стимулирования следует начать с череды последовательных изменений: в едином налоге (четвертая группа) – путем уменьшения ставок налога, их дифференцировки относительно производителей органической продукции и площади сельскохозяйственных угодий плательщика, применением повышающих коэффициентов при нецелевом использовании земли; в налоге на добавленную стоимость – с возобновления специального режима налогообложения для животноводства (за исключением птицеводства); в налогообложении физических лиц – повышением уровня заработной платы занятых в сельском хозяйстве за счет установления необлагаемого налогом минимума.

Ключевые слова: *налоговое стимулирование, сельскохозяйственные производители, упрощенный режим сільськогосподарські товаровиробники, спрощений режим взимання НДС, єдиний податок, четверта група, площа земельних угідь.*

Annotation

Nepochatenko O. O., Bechko P. K., Barabash L. V., Nahorna Yu. I.

Tax Stimulation of Agricultural Production in Ukraine

Stimulating the harmonious development of the agricultural industry is the primary task of each country. Food security, employment and well-being of the rural population – these key factors directly affect the level of economic development of the state and its food security. From this perspective, tax incentives are not only necessary, but perhaps the most effective method of promoting the development of the industry.

The last five years were marked by significant innovations in taxation for Ukrainian agriculture. In particular, the specialized agricultural tax was abolished, and agricultural producers became the payers of the single tax for the fourth group, the special regime for accumulation of value added tax was abolished, which allowed producers to accumulate significant amounts of financial resources in special accounts, which were later used to expand production.

The steps taken contributed to the development of large farms, and small agricultural enterprises found themselves in a rather difficult situation. However, the example of Cherkassy oblast makes it clear that the majority of specialized producers are mostly small, as they own agricultural land of 20 to 500 hectares.

Based on the current situation, the improvement of tax incentives should begin with a series of successive changes: in a single tax (fourth group) - by reducing tax rates, differentiating them with respect to organic producers and the area of the payer's agricultural land, using increasing coefficients for misuse of land; in value added tax - from the resumption of a special taxation regime for livestock (except for poultry farming); in the taxation of individuals - an increase in the level of wages of those employed in agriculture due to the establishment of a tax-free minimum.

Key words: *tax incentives, agricultural producers, simplified regime of food and beverage companies, forgiveness, VAT collection regime, single tax, fourth group, land area.*